

Onderwerp Wijzigingen in Wet gemeenschappelijke regelingen	
Nummer	2022/28609
Portefeuillehouder	Wienen, J.
Programma/beleidsveld	6.2 Gemeentelijk bestuur
Afdeling	CC
Auteur	Kingma, E.C.M.
Telefoonnummer	0235113042
Email	ekingma@haarlem.nl
Kernboodschap	Op 1 juli 2022 is de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. De Wgr bevat regels voor de samenwerking tussen overheden, waaronder intergemeentelijke samenwerking. De gewijzigde wet geeft de raad meer zeggenschap en invloed ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Bestuur. Het is belangrijk dat de commissie kennis neemt van de wijzigingen in de wet en de gevolgen ervan voor de praktijk. De informatie stelt de raad in staat om keuzes te maken die de gewijzigde wet biedt.
Relevante eerdere besluiten	N.v.t.
Besluit College d.d. 11 oktober 2022	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

De Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) is per 1 juli 2022 gewijzigd.

Met deze wijziging wordt de betrokkenheid van volksvertegenwoordigers (lees: raadsleden) bij het bestuur van een samenwerkingsverband verbeterd. Zo krijgt de raad meer invloed op besluiten van een gemeenschappelijke regeling, bijvoorbeeld via zienswijzen of door het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie voor raadsleden bij 'zware' regelingen. Ook krijgt de raad meer mogelijkheden om invloed te hebben op het functioneren van een regeling, bijvoorbeeld via verplichte afspraken over de evaluatie van de regeling en de verplichting om scherpere afspraken te maken over (financiële) gevolgen van uittreding voor de uittredende deelnemers. Op deze manier bestaat vooraf al duidelijkheid bij alle deelnemers over de (financiële) gevolgen die een eventuele uittreding met zich mee brengt. Daarnaast komen er extra controlebevoegdheden, zoals de mogelijkheid om een gezamenlijke enquête of een eigen rekenkameronderzoek in te stellen over het functioneren van de gemeenschappelijke regeling.

2. Kernboodschap

Informatie wordt geboden over de gewijzigde Wgr die met ingang van 1 juli 2022 van kracht is geworden.

3. Consequenties

De inwerkingtreding van de nieuwe Wgr is sinds 1 juli 2022 van kracht. Het deel van de wet dat rechten geeft aan de raad is per die datum direct ingegaan. Voor het andere deel (verplichtingen om bestaande gemeenschappelijke regelingen aan te passen, om zo scherpere afspraken te maken over bijvoorbeeld uittreding of evaluatie) geeft de wet een implementatieperiode van 2 jaar.

Het gaat – kort samengevat – om de volgende wijzigingen.

Zienswijzeprocedure bij treffen gemeenschappelijke regeling

De raad moet het college bij het treffen van een gemeenschappelijke regeling vooraf toestemming verlenen. Dit geldt ook bij wijziging van, toetreden tot en uittreden uit een regeling. Zo is dat nu geregeld in de wet. In de gewijzigde wet wordt hieraan toegevoegd dat de raad voorafgaand aan de toestemming zijn zienswijze geeft ten aanzien van het voornemen van het college om een gemeenschappelijke regeling aan te gaan. Hiermee wordt de raad de mogelijkheid geboden om meer sturing te geven bij het treffen van de regeling.

Zienswijzeprocedure omtrent besluiten gemeenschappelijke regeling

De gewijzigde wet bevat de verplichting om in de gemeenschappelijke regeling afspraken te maken over besluiten van de regeling waarop door het bestuur van de regeling een zienswijze van de raden van de deelnemende gemeenten wordt gevraagd. Zo wordt bereikt dat gemeenteraden hun

opvatting kenbaar kunnen maken over bepaalde voorgenomen besluiten van het bestuur van de regeling, voordat het besluit is genomen.

De zienswijzeverplichting geldt nu alleen ten aanzien van de ontwerpbegroting van de regeling. Maar het is dus mogelijk om die verplichting uit te breiden naar andere besluiten, bijvoorbeeld besluiten waarmee een groot financieel belang gemoeid is, politiek gevoelige besluiten of belangrijke beleidsmatige keuzes.

Regionale gemeenschappelijke adviescommissie

De wet introduceert de mogelijkheid om een adviescommissie in te stellen waarin raadsleden zitting hebben vanuit de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten bij een gemeenschappelijke regeling. Deze adviescommissie heeft tot taak om de regeling te adviseren over voorgenomen besluiten. Maar de commissie kan ook zelf aandacht vragen voor een onderwerp en hierover standpunten van de raden van de deelnemende gemeenten voorbereiden (en daarover adviseren aan de raden). De instelling van een adviescommissie is een taak van het algemeen bestuur van een regeling met openbaar lichaam, nadat de raden hiertoe het voorstel hebben gedaan.

Afspraken over inspraak/participatie in de gemeenschappelijke regeling

De wet opent de mogelijkheid dat de regeling een procedure voor inspraak bevat. Hiermee wordt bereikt dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisatie hun zegje kunnen doen bij bepaalde onderwerpen waarvan de uitvoering is belegd bij de gemeenschappelijke regeling.

Actieve informatieplicht bestuur gemeenschappelijke regeling

Het bestuur van een gemeenschappelijke regeling krijgt de verplichting om de raden van de deelnemende gemeenten actief te informeren over wat er in de regeling speelt. Het gaat dan niet alleen over besluiten maar over alle onderwerpen die de raden behoren te weten. In de regeling moeten afspraken worden opgenomen over de wijze waarop de informatie wordt verstrekt.

Recht van onderzoek (enquêterecht)

De wet maakt het mogelijk dat deelnemende raden gezamenlijk een gemeenschappelijke onderzoekscommissie instellen. Hiermee wordt het controlerecht van de raden versterkt. Het is een instrument om toe te zien op het goed functioneren van gemeenschappelijke regelingen. Het is wel zo dat alle deelnemende raden moeten instemmen met zo'n gemeenschappelijke onderzoekscommissie.

Onderzoeksbevoegdheid rekenkamer

In de gewijzigde wet wordt verduidelijkt dat de lokale rekenkamer bevoegd is om onderzoek te doen naar het gevoerd bestuur van gemeenschappelijke regelingen. Anders dan bij de uitoefening van het gezamenlijke enquêterecht met behulp van een gemeenschappelijke onderzoekscommissie, mag een lokale rekenkamer zelfstandig onderzoek doen.

Afspraken over evaluatie van de gemeenschappelijke regeling

De wet bevat de verplichting dat afspraken worden gemaakt over de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. Er kan ook voor worden gekozen om de regeling niet te evalueren maar dat moet een bewuste keuze zijn van de raden. De meerwaarde van een evaluatie is dat er op gezette momenten wordt stilgestaan bij het functioneren van de regeling. Het biedt tevens een ijkmoment om te beoordelen of het nog steeds zinvol is om deel te nemen aan de regeling.

Veranderingen in de begrotingscyclus

De wet geeft gemeenteraden meer positie in de begrotingscyclus van een gemeenschappelijke regeling door de termijnen voor de indiening van de kadernota, ontwerpbegroting en begroting aan te passen. De termijnen sluiten beter aan op de begrotingscyclus van de gemeenten en zo kunnen de raden makkelijker overzien wat de gevolgen zijn van uitgaven van regelingen voor de eigen gemeente. Ook wordt de zienswijzetermijn voor de ontwerpbegroting van een regeling verlengd van 8 tot 12 weken.

Regeling moet voorwaarden uittreding bevatten

In de gemeenschappelijke regeling met rechtspersoonlijkheid (het openbaar lichaam en de bedrijfsvoeringsorganisatie) moet voortaan de voorwaarden worden opgenomen waaronder kan worden uitgetreden, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor de rechtspersoon. De bedoeling is dat wordt vastgesteld op welke wijze de berekening van uittreding wordt gemaakt.

4. Vervolg

Alle gemeenschappelijke regelingen waaraan Haarlem deelneemt in regionaal verband worden doorgenomen op noodzakelijke en gewenste wijzigingen (zie bijlage 1 bij deze nota voor een overzicht van de regelingen waaraan Haarlem deelneemt). De wijzigingsbesluiten van de regelingen zullen aan de raden worden voorgelegd voor een zienswijze en vervolgens voor toestemming, conform de wettelijke verplichtingen die hiervoor gelden.

De rechten die in de gewijzigde wet aan raden worden geboden zijn direct van kracht. Om bepaalde rechten uit te oefenen is het noodzakelijk dat de raden van deelnemende gemeenten afstemmen of en zo ja op welke wijze zij deze rechten willen uitoefenen. Dit zal per gemeenschappelijke regeling worden verkend en door het college worden voorzien van een voorstel. De planning is om dit in het vierde kwartaal van 2022 in werking te zetten.

5. Bijlage

Bijlage 1 Overzicht gemeenschappelijke regelingen gemeente Haarlem 2022